

Szakmai beszámoló

**„Generációs-híd program –
Fogadd örökbe a Nagyit” tevékenység**

Előzmények

Projekt adatai:

Kedvezményezett	Alsómocsolád Község Önkormányzata
Projekt címe	Mintaprogram a minőségi időskorért
Projekt azonosítója	HU11-0005-A1-2013
Projekt kezdő időpontja	2016.05.02.
Projekt tervezett befejezése	2017.04.30.
Konzorciumi partner	Őszi Fény Alapítvány

Az Alapítvány Alsómocsoládért szervezet és az Őszi Fény Alapítvány 2016. június 02-án Vállalkozási szerződést kötött a „Generációs-híd program – Fogadd örökbe a Nagyit” tevékenység keretében ellátandó feladatokra. A Vállalkozó részéről a kapcsolattartásra kijelölt személy: **Dávidné Varga Rózsa** kuratóriumi elnök.

Teljesítési időszak: 2016. december 01. – 2016. december 31.

Érkezik a Mikulás

Helyszín: Őszi Fény Idősek Otthona
7345 Alsómocsolád, Rákóczi u. 74.

Időpont: 2016. december 05.

Elvégzett tevékenység:

Szent Miklós története és hagyománya a Legenda aurea-ban fennmaradt legendakincsből épült fel. A szent legendája szerint a püspök városában egy szegény embernek három lánya volt, akiket megfelelő hozomány hiányában nem tudott férjhez adni. Így az a sors várt rájuk, hogy hajadonok maradnak. Miklós a myrai püspök elhatározta, hogy segít rájuk, de szemérmességből vagy szerénységből ezt titokban tette. Az éj leple alatt egy-egy arannyal telt erszényt tett a szegény ember ablakába.

Egyes változatok szerint ezt három egymást követő éjjelen tette, mások szerint három egymást követő évben. A harmadik esetben az ablak zárva volt, mert kint nagyon hideg volt. Miklós püspök ekkor felmászott a tetőre és a nyitott kéményen át dobta be az aranyat, a harmadik lány éppen akkor kötötte fel harisnyáját száradni a kémény alá. A keszkenőbe rakott arany éppen behullott a harisnyába. Mindkét változat szerint az apa a harmadik alkalommal megleste az adakozót, hogy megköszönje neki az ajándékot, de Miklós azt mondta, hogy egyedül Istennek tartoznak köszönettel.

Szent Miklós fenti legendája és a szent december 6-iki egyházi ünnepe kapcsán terjedt el a 19. században a városokban, hogy a Mikulás az ablakokba helyezett kitisztított cipőkbe szaloncukrot vagy kisebb édességekből és déligyümölcsökből álló, piros csomagot tesz. Személyesen is lehet találkozni a Mikulással. Ekkor a díszes piros ruhás, nagy fehér szakállú püspököt fekete krampuszok (valójában ördögök) kísérik, és a rossz gyerekeket ijesztgetik, virgáccsal fenyegetik vagy finoman meg is vesszőzik. A német területeken Mikulás megfelelője a Nikolaus. Nem összetévesztendő a karácsonykor a Jézuska (Christkind) helyett ajándékot hozó Weihnachtsmannal. A protestáns (evangélikus) gyerekek

nem december 6-án várják Nikolaust, hanem saját „Pelzetmärtel” néven ismert ajándékozójukat Szent Márton napján, azaz november 11-én.

Angolszász területeken (főleg az Amerikai Egyesült Államokban) Santa Claus néven karácsonyi ajándékhozó alakká vált Mikulás, és története szerint az Északi-sarkon lakik. A gyerekek karácsony előtt levelet küldenek neki kívánságaikkal. A globalizált (Mikulás/Télapó/Karácsony apó) Santa Claus a kilenc repülő rénszarvas által vontatott szánjával december 25-én egy éjszaka alatt körbejárja a Földet, és a kandallóra tett zoknikba, harisnyákba apró ajándékokat helyezve lepi meg a gyerekeket, akik tejjel és süteménnyel várják.

Skandináviában a sarkkörön túli vidékekhez, hagyományosan Lappföldre kötik alakját. A finn Mikulást Joulupukkinak hívják.

A 20. században a Szovjetunióban Gyed Moroz, azaz Fagy Apó szorította háttérbe Szent Miklóst, Moszkva és Oroszország védőszentjét. Gyed Moroz újév napján hozott ajándékokat.

A hagyományos ünneplés a városokban és a falvakban az álarcos, jelmezes játék („alakoskodás”) volt Miklós-napon, december 6-án. A „Miklósozáskor” 1900 előtt a fiatalok házról-házra jártak Miklós napján ijesztetni, amikor hosszú láncukat csörgették és meg is verték vele a járókelőket, ilyenkor az emberek a házakból sem mentek ki szívesen. A népszokásból kiszorult a karácsonyra való lelki készülődés, s a gonosz-űző jelleg lett hangsúlyosabb. Nem ismert, hogy a Mikulás ünnepen történő ajándékosztó népszokás mikor került pontosan Magyarországra, a 18. század végén megjelent tiltás árulkodik először jelenlétéről. A tiltás oka a gyermekek ijesztgetése volt, mivel nem a ma ismert, jókedvű, pirosposztag Mikulás járt házról házra, hanem egy félelmetes, koromfekete arcú, láncot csörgető rém „Lánco Miklós”, aki egyszerre jutalmazott és büntetett.

Többféle eredetmagyarázat alakult ki, a legelterjedtebb álláspont szerint a rémisztő alak Odin germán főisten továbbélése, akinek kettőssége, a jó és a rossz mutatkozik meg a december 6-i szokásban: jóságos alakja ajándékot oszt, míg büntető alakja ijesztgetett. A falvakban egészen a 20. század utolsó harmadáig élt a láncsörgető alakoskodás, akit végül kiszorított a jóságos Mikulás.

Az ajándékosztogató, mosolygós, piros ruhás Mikulás a városokban jelent meg először a 19. század végén, valószínűleg függetlenül a Miklós-napi szokástól.

A kipucolt cipőkbe és csizmákba ajándékot rakó, éjjel közlekedő Mikulást egyre inkább összekötötték, Szent Miklós személyével. Amíg a 19. század végén megjelent szótárak a szent püspöki munkáját emelték ki, addig 20. század első felében már jótékonyága került a középpontba, a mai lexikonok pedig szinte csak az utóbbiról emlékeznek meg.

A mai gyermekeknek mesélt legenda szerint a Lappföldön élő Mikulás apó felszerszámozza rénszarvasait, amik sebes vágtaival felrepítik az ajándékokkal roskadásig megrakott szánkóját a felhők közé, hogy minden gyerekhez időben eljussanak a várva várt ajándékok.

1939-ben Bob May megírta Rudolf, a piros orrú rénszarvas történetét. Azóta Mikulás apó szánhúzó rénszarvasai, Rudolf, FÜRGE, SÁRMOS, TALPAS, KERGE, CSÁMPÁS, TORKOS, BÁTOR és SZÉLVÉSZ. Máshol egyéb fordításban: ÜSTÖKÖS, ÍJAS, CSILLAG, TÁNCOS, POMPÁS, VILLÁM, TÁLTOS, ÁGAS, Rudolf, a piros orrú, vagy TÁLTOS, TÁNCOS, POMPÁS, CSILLAG, ÜSTÖKÖS, MENNYDÖRGÉS, ÍJAS, VILLÁM, Rudolf.

A Mikulás-ünnep idővel egyre inkább szekularizálódott, elszakadt Szent Miklós alakjától, a tömegkultúra átalakította a keresztény legendát és az ünnep elvilágiasodott, és üzletszerűvé vált.

A Mikulással kapcsolatos elképzelések is megváltoztak a globalizáció hatására: míg a két világháború között a Mikulás a mennyben élt, a gyerekeket az égből figyelte, segítői pedig manók, angyalok vagy krampuszok voltak, addig a jelenkor Mikulása a Lappföldön vagy az Északi-sarkon él, szánját rénszarvasok húzzák.

2016. december 5-én a Hangerdő Társulat érkezett az Őszi Fény Idősek otthonába, ahol a lakóknak a „Mikulás és a Krampusz kalandja” című interaktív előadással kedveskedtek. Az előadás nagyon tetszett a résztvevőknek, nagyon élvezték, hogy a Mikulás és a Krampusza sokat énekelt, mesélt és verseket adott elő, valamint őket is bevonta a műsorba. A műsor

végén a Mikulás és az Őszi Fény Idősek Otthonának dolgozói közösen ajándékozták meg az otthon lakóit és egymást is.

Alsómocsolád, 2016. december 31.

Dávidné Varga Rózsa
elnök

Beszámolót elfogadta és ellenjegyezte:

